

บทที่ 5

ความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมาย

ในบทนี้ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์ถึงยุทธศาสตร์ทางตรงที่ญี่ปุ่นได้ดำเนินการในเวทีสหประชาชาติร่วมกับการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการได้แก้อัถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติของญี่ปุ่น เพราะแม้ว่าญี่ปุ่นจะกำหนดยุทธศาสตร์ไว้เป็นอย่างดีเพียงไรแต่หากญี่ปุ่นไม่สามารถผ่านอุปสรรคสำคัญไปได้ ญี่ปุ่นก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตนต้องการได้อย่างแน่นอน อุปสรรคสำคัญในการได้แก้อัถาวรสำหรับญี่ปุ่นนั้นนับว่าเป็นอุปสรรคใหญ่ทีเดียว อุปสรรคประการแรกคือการปฏิรูปสหประชาชาติในส่วนของคณะมนตรีความมั่นคง และอุปสรรคที่สองคือความเห็นของสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงทั้ง 5 ประเทศ อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และจีน ต่อความต้องการได้ที่นั่งถาวรที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นมาของญี่ปุ่น

การปฏิรูปสหประชาชาติในส่วนของคณะมนตรีความมั่นคง

สหประชาชาติ (United Nations หรือ UN) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 1945 ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง โดยความร่วมมือของประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา แฟรงคลิน ดี รูสเวลท์ และนายกรัฐมนตรีของอังกฤษวินสตัน เชอร์ชิล (ดำรงตำแหน่งในขณะนั้น) เดิมสหประชาชาติใช้ชื่อเต็มในภาษาอังกฤษว่า United Nations Organization หรือ UNO แต่มักถูกเรียกว่า United Nations หรือ UN คำว่า สหประชาชาติ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 1942 ในเอกสาร "คำประกาศโดยสหประชาชาติ" ซึ่งมีประเทศมหาอำนาจ 4 ประเทศ ลงนามในประกาศฉบับนี้ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน และ สหภาพโซเวียต (ฝรั่งเศสลงนามทีหลัง)

การประชุมเพื่อจัดตั้งสหประชาชาติได้จัดขึ้นทั้งหมด 5 ครั้ง การประชุมที่เมืองซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 1945 เป็นการประชุมครั้งสุดท้าย และมีการตกลงก่อตั้งสหประชาชาติขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยมีสำนักงานใหญ่ของสหประชาชาติอยู่ที่กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกาและสมาชิกเริ่มต้นทั้งสิ้น 51 ประเทศ ปัจจุบันสหประชาชาติมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 192 ประเทศ (มิถุนายน 2006)

วัตถุประสงค์ของสหประชาชาติมีดังนี้ 1) อำนวยไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ 2) การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน 3) การเคารพในหลักความยุติธรรมและกฎหมายระหว่าง

ประเทศ และ 4) การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรโลก ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

การดำเนินงานของสหประชาชาติตั้งอยู่บนพื้นฐานของ 6 องค์การหลัก ได้แก่

- สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UN General Assembly)
- คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UN Security Council)
- คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (UN Economic and Social Council)
- คณะมนตรีภาวะทรัสตีแห่งสหประชาชาติ (UN Trusteeship Council)
- สำนักงานเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ (UN Secretariat)
- ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice)

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติถือเป็นหน่วยงานหลักในการธำรงรักษาความมั่นคงและสันติภาพระหว่างประเทศตามวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ ทำหน้าที่สอบสวนเกี่ยวกับกรณีพิพาทหรือสถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การกระทบกระทั่งระหว่างประเทศรวมทั้งเสนอแนะวิธีที่จะให้กรณีพิพาทเช่นนั้นมีการตกลงปรองดองกัน เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกทำการลงโทษในทางเศรษฐกิจและใช้มาตรการอื่น ๆ ที่ไม่ถึงขั้นทำสงคราม เพื่อป้องกันมิให้เกิดหรือหยุดยั้งการรุกราน รวมถึงดำเนินการทางทหารตอบโต้ฝ่ายที่รุกรานด้วย บรรดาประเทศสมาชิกของสหประชาชาติต่างตกลงยินยอมที่จะปฏิบัติตามข้อมติใด ๆ ของคณะมนตรีความมั่นคง ทั้งยังรับรองที่จะจัดกำลังกองทัพของตนให้แก่คณะมนตรีความมั่นคงหากร้องขอ รวมทั้งความช่วยเหลือและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการธำรงรักษาไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ

คณะมนตรีความมั่นคงนี้ประกอบด้วยสมาชิกถาวร (Permanent member) 5 ประเทศ คือ จีน ฝรั่งเศส รัสเซีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา และสมาชิกไม่ถาวร (Non-permanent members) อีก 10 ประเทศ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่จะเลือกสมาชิกหมุนเวียน 10 ประเทศ เข้าดำรงตำแหน่งวาระละ 2 ปี แต่จะเลือกปีละ 1 ครั้ง กล่าวคือทุกปีต้องมีการเลือกสมาชิกใหม่เข้ามา 5 ประเทศ และวิธีการเลือกประเทศสมาชิกก็ต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดทางภูมิศาสตร์ โดยบรรดา 10 ประเทศนั้น ต้องมีประเทศที่มาจากทวีปเอเชีย ทวีปแอฟริกา และตะวันออกกลาง 5 ประเทศ ส่วนอีก 2 ประเทศเป็นชาติตะวันตก 2 ประเทศจากอเมริกาใต้ และอีก 1 ประเทศจากยุโรป โดยที่สมาชิกถาวรนั้นมีสิทธิออกเสียงยับยั้ง (veto) ร่างมติต่าง ๆ และทำให้ร่างมตินั้นตกไปได้ แม้ว่าร่างมตินั้นจะได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกไม่ถาวรแล้วก็ตาม

ปัจจุบันเป็นระยะเวลากว่า 60 ปีแล้วที่สหประชาชาติได้ดำเนินงานมาและจากสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนไปอย่างมาก ทำให้ชาติสมาชิกรวมถึงหลายหน่วยงานในภาคสังคมเห็นว่าควรมีการปฏิรูปการทำงานในสหประชาชาติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อจัดการกับปัญหาในศตวรรษที่ 21 ที่ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องปัญหาข้ามชาติไม่ใช่ความขัดแย้งระหว่างประเทศเหมือนในอดีตอีกต่อไป ปัญหาข้ามชาติเหล่านี้ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน โรคติดต่อและโรคอุบัติใหม่ ปัญหาผู้ก่อการร้าย ปัญหาผู้อพยพ ปัญหาการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยประเทศเพียงประเทศเดียวและทำให้บทบาทของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงได้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการทำงานของสหประชาชาติเพื่อรับมือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างทัน่วงทีและมีประสิทธิภาพ

คณะมนตรีความมั่นคงก็เช่นเดียวกันที่จำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปเพราะดุลแห่งอำนาจของโลกได้เปลี่ยนไป มีข้อวิจารณ์หนึ่งระบุว่า สมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงหรือ P-5 นั้นไม่ได้สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันแต่เป็นความสัมพันธ์ในช่วงปี 1945 นอกจากนี้ชาติ P-5 บางประเทศอาจไม่ได้ดำรงสถานะเป็นประเทศมหาอำนาจในยุคปัจจุบันแล้ว นอกจากนี้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติยังได้เพิ่มจำนวนขึ้นถึงเกือบ 4 เท่าตัวแต่จำนวนประเทศในคณะมนตรีความมั่นคงกลับมีจำนวนเท่าเดิม ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่จึงเห็นว่าคณะมนตรีความมั่นคงควรมีการขยายขนาดเพื่อให้มีสัดส่วนที่สอดคล้องกับจำนวนประเทศสมาชิกทั้งหมด นอกจากนี้นับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเย็นมานั้นได้เกิดประเทศขนาดกลางขึ้นจำนวนมาก และบางประเทศได้เปลี่ยนสถานะขึ้นมาเป็นผู้นำในทางเศรษฐกิจของโลก เช่น ญี่ปุ่น เยอรมนี และอีกหลายประเทศ ประเทศเหล่านี้เริ่มเรียกร้องสถานะความเท่าเทียมกันและต้องการมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงเกิดการผลักดันจากประเทศเหล่านี้ให้มีการขยายคณะมนตรีความมั่นคงเช่นกัน นอกจากนี้ยังเกิดการตั้งคำถามกับการทำงานของคณะมนตรีความมั่นคงด้วยว่าไม่มีความโปร่งใสและนำไปสู่การเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการทำงานของคณะมนตรีความมั่นคง

ความพยายามในการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคง

แม้จะมีความพยายามเรียกร้องให้มีการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงมาโดยตลอด แต่ความพยายามครั้งสำคัญเกิดขึ้นในปี 1992 เมื่ออินเดียและอีก 35 ประเทศจากกลุ่ม NAM พร้อมด้วยญี่ปุ่นได้เสนอร่างมติ Question on equitable representation on and increase in the membership of the Security Council ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่ได้ด้วยเสียงเป็นเอกฉันท์ โดยร่างนี้ได้เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกร่วมกันส่งข้อเสนอแนะในการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงภายในช่วงฤดูร้อนของปี 1993 และปรากฏว่ามีประเทศสมาชิกได้ร่วมส่งข้อเสนอแนะเข้ามามาก โดยข้อเสนอส่วนใหญ่สนับสนุนให้มีการขยายองค์คณะมนตรีความมั่นคงมีส่วนน้อยที่เห็นตรงกันในเรื่องประเภทของสมาชิกที่จะเพิ่มเข้ามาและประเทศใดคือประเทศที่เหมาะสม

เนื่องจากข้อเสนอที่ส่งเข้ามาจำนวนมากทำให้ที่ประชุมสมัชชาใหญ่มีมติแต่งตั้งคณะทำงานหรือที่รู้จักกันดีว่า Working Group (Open-ended Working Group on the Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council and Other Matters related to the Security Council) คณะทำงานนี้ทำหน้าที่จัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือกันในเรื่องการปฏิรูปทั้งในด้านการขยายองค์คณะมนตรีความมั่นคงและวิธีการทำงาน ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ให้ความสนใจในเรื่องการปฏิรูปวิธีการทำงานมากกว่าเพราะในความเป็นจริงแล้วมีไม่กี่ประเทศเท่านั้นที่มีศักยภาพพอจะช่วงชิงตำแหน่งสมาชิกที่จะเพิ่มขึ้นมาในคณะมนตรีความมั่นคงได้ และประเทศส่วนใหญ่เหล่านี้ไม่ได้ต้องการเก้าอี้ดังกล่าวด้วยดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการทำงานมากกว่าเพราะเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ประเทศเหล่านี้กังวลและต้องการแสดงความคิดเห็น ประเทศเหล่านี้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการทำงานในคณะมนตรีความมั่นคงในเรื่องความโปร่งใส ความรับผิดชอบเชื่อถือได้และการมีส่วนร่วม นอกจากนี้การปฏิรูปการทำงานยังสามารถผ่านร่างมติได้ง่ายกว่าเพราะไม่ต้องมีการแก้ไขกฎบัตรจึงทำให้พอจะมองเห็นความสำเร็จอยู่บ้าง¹ นับตั้งแต่ปี 1993 เป็นต้นมามีข้อริเริ่มมากมายในการปฏิรูปการทำงานและได้รับความพอใจจากประเทศสมาชิกส่วนใหญ่แล้ว หากแต่ประเด็นเรื่องการปฏิรูปองค์คณะมนตรีกลับไม่มีความคืบหน้า

¹ Jonas von Freiesleben, "Reform of the Security Council," <<http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/032008reform.pdf>>, January 2010.

ปี 1997 Razali Ismael จากมาเลเซีย ผู้ซึ่งเป็นประธานทั้งที่ประชุมสมัชชาใหญ่และประธาน Working Group ได้เสนอแผนปฏิรูป 3 ขั้นตอน ซึ่งเสนอให้เพิ่มคณะมนตรีความมั่นคงจาก 15 ประเทศเป็น 24 ประเทศโดยให้เพิ่มสมาชิกถาวร 5 ประเทศแต่สุดท้ายข้อเสนอดังกล่าวเป็นอันตกไป อย่างไรก็ตามข้อเสนอนี้ได้กลายมาเป็นต้นแบบของข้อเสนอฉบับต่อมา ผลจากข้อเสนอของ Razali ได้นำไปสู่มติของที่ประชุมสมัชชาใหญ่ซึ่งถือเป็นชัยชนะในการผลักดันระหว่างกลุ่ม NAM และอิตาลีที่ระบุว่า มติในอนาคตใด ๆ ที่เกี่ยวกับการขยายองค์คณะมนตรีความมั่นคงจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิกจำนวน 2 ใน 3 และข้อบังคับนี้ครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยด้วย ข้อบังคับนี้เองที่ทำให้การตัดสินใจเรื่องการขยายองค์คณะมนตรีความมั่นคงประสบความสำเร็จยากลำบากยิ่งขึ้นไปอีก และทำให้ฝ่ายที่มีความขัดแย้งกันนั้นอยู่ตรงข้ามกันมากขึ้น ในจุดนี้เห็นได้อย่างชัดเจนมากขึ้นว่าแม้เพียงการหาข้อตกลงร่วมกันในเรื่องเล็กน้อยเกี่ยวกับการขยายคณะมนตรีความมั่นคงยังเป็นสิ่งที่แทบจะเป็นไปไม่ได้ทีเดียว²

จุดเปลี่ยนในการปฏิรูปที่สำคัญอีกครั้งคือความพยายามในปี 2003 ที่เลขาธิการสหประชาชาติในขณะนั้นจัดตั้งคณะที่ปรึกษา High Level Panel ซึ่งรวบรวมผู้มีความรู้ความสามารถจากหลายประเทศเข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในการปฏิรูปสหประชาชาติอย่างเป็นรูปธรรมขึ้น โดยมีอดีตนายกรัฐมนตรีของไทย คือ ดร. อานันท์ ปันยารชุน เป็นประธานคณะที่ปรึกษาดังกล่าว และในวันที่ 2 ธันวาคม 2004 เลขาธิการสหประชาชาติในขณะนั้น นายโคฟี อันนัน (Kofi Annan) ได้นำเสนอรายงาน "A more secure world : Our share responsibility" ซึ่งเป็นข้อเสนอของ High Level Panel on Threats, Challenges and Change โดยรายงานนี้ได้เสนอแนะการปฏิรูปสหประชาชาติในประเด็นต่าง ๆ เช่น เรื่องปฏิบัติการรักษาสันติภาพ การใช้กำลังทหารและการป้องกันตนเอง ผู้ก่อการร้ายและองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ปัญหาความยากจน โรคติดต่อและปัญหาสิ่งแวดล้อม ยิ่งไปกว่านั้นคณะที่ปรึกษาชุดนี้ยังได้เสนอแนะให้มีการปฏิรูปการทำงานของหน่วยงานภายใต้สหประชาชาติ รวมทั้งเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎบัตรบางมาตรา และที่สำคัญคือการเสนอให้มีการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคง³

² Ibid.

³ Yehuda Z. Blum, "Proposals for UN Security Council Reform," *The American Journal of International Law* Vol. 99, No. 3 (July 2005) : 632.

ข้อเสนอให้มีการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงนี้ได้รับความสนใจเป็นอย่างยิ่งในวงกว้าง และในรายงานนี้ยังได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของการให้สิทธิยับยั้งแก่ P-5 ว่าเป็นเพราะคณะมนตรีความมั่นคงคือหน่วยงานที่ต้องมีความรับผิดชอบและต้องสามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด ดังนั้น P-5 จึงได้สิทธิในการออกเสียงยับยั้งแต่ในขณะเดียวกันก็ถูกคาดหวังว่าจะต้องรับภาระที่มากกว่าผู้อื่นในการรักษาความมั่นคงของโลก แต่เมื่อการกระจายอำนาจในหมู่ประเทศสมาชิกเปลี่ยนไปในขณะที่ P-5 ยังคงเดิมจึงทำให้การตัดสินใจของคณะมนตรีความมั่นคงนั้นไม่ตรงตามความเป็นจริงและขาดทรัพยากรสนับสนุนที่เหมาะสม ในส่วนการให้ความสนับสนุนทั้งด้านการทหารและด้านการเงินนั้นพบว่า บางประเทศใน P-5 ให้ความสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวน้อยมากหากเทียบกับสถานะพิเศษที่พวกเขาได้รับ⁴ ดังนั้นข้อเสนอจึงได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศที่สามารถสนับสนุนได้มากที่สุดทั้งทางด้านการทหาร งบประมาณ และการทูตควรได้เข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการตัดสินใจของคณะมนตรีความมั่นคง และคณะมนตรีความมั่นคงนั้นจำเป็นต้องมีความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องชอบธรรม และสะท้อนสัดส่วนความเป็นตัวแทนที่เท่าเทียมกันมากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่ชุมชนโลกต้องการ⁵

ประเด็นที่รายงานฉบับนี้พยายามเสนอแนะในการพิจารณาเพิ่มประเทศสมาชิกในคณะมนตรีความมั่นคงคือการทำให้สมดุลกันระหว่างคุณสมบัติด้านการให้ความสนับสนุน (contribution) และสัดส่วนความเป็นตัวแทน (representativeness) บางประเทศอาจให้ความสนับสนุนหลักทางการเงินแก่สหประชาชาติแต่ไม่ได้สนับสนุนด้านการทหารเลย หรือบางประเทศอาจให้ความสนับสนุนด้านการทหารแก่สหประชาชาติเป็นหลักแต่ไม่ได้สนับสนุนด้านการเงิน เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าคำว่าสัดส่วนความเป็นตัวแทนหมายถึงขนาดของประชากรแล้ว ประเทศที่มีขนาดประชากรมากมักจะไม่สามารถให้ความสนับสนุนด้านการเงินได้ เป็นเพราะมีอัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัวต่ำนั่นเอง

นอกจากการพิจารณาเรื่องคุณสมบัติของประเทศสมาชิกที่อาจจะเพิ่มขึ้นมาแล้ว ประเด็นเรื่องจำนวนประเทศที่ควรจะมีเพิ่มเข้ามาในคณะมนตรีความมั่นคงถือเป็นประเด็นสำคัญอีกเช่นเดียวกัน ทั้งนี้นับตั้งแต่ก่อตั้งสหประชาชาติเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนั้นจำนวนประเทศสมาชิก

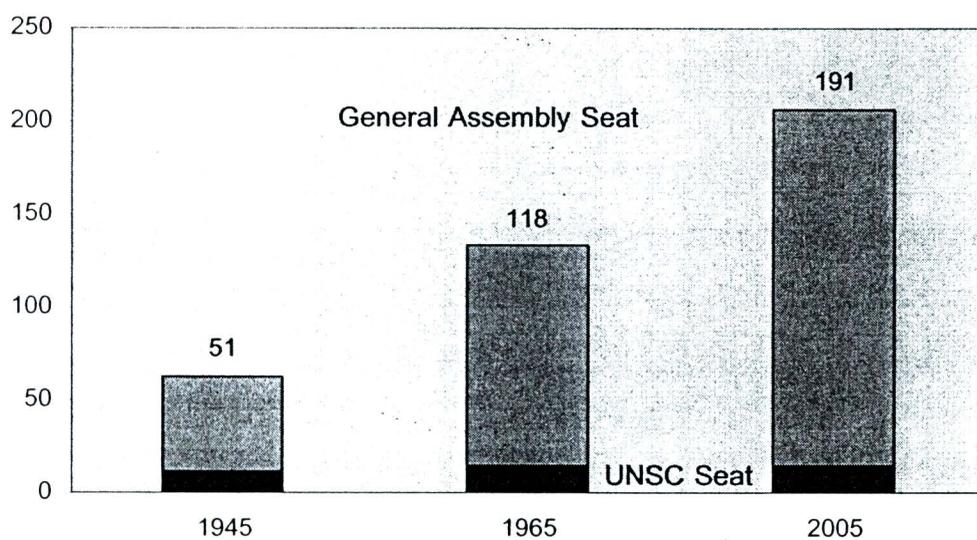
⁴ Ibid.

⁵ Ibid., p. 633

ได้เพิ่มขึ้นถึงเกือบสี่เท่าตัวในขณะที่องค์คณะมนตรีความมั่นคงนั้นแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลงเลย นอกจากนี้ปัญหาเรื่องความเหมาะสมในการให้สิทธิยับยั้ง (veto) แก่ประเทศสมาชิกถาวรที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นมานั้นยังคงเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันอยู่

ภาพที่ 5.1

แผนภูมิแสดงอัตราส่วนระหว่างจำนวนประเทศสมาชิกในสหประชาชาติและ
จำนวนประเทศสมาชิกในคณะมนตรีความมั่นคง

ที่มา : บทความเรื่อง Japan's Case for a Permanent Seat⁶

⁶ Hanaoka Nobuaki, Japan's Case for a Permanent Seat. น. 46.

ตามรายงานของคณะที่ปรึกษา High Level Panel นั้นได้เสนอรูปแบบการปรับจำนวนสมาชิกในคณะมนตรีความมั่นคงจำนวน 2 แบบไว้ ดังนี้

ตารางที่ 5.2

Model A

Region	No. of States	Permanent seats (current)	New Permanent seats (proposed)	Nonrenewable two-year seats (proposed)	Total
Africa	53	0	2	4	6
Asia	56	1	2	3	6
Europe	47	3	1	2	6
Americas	35	1	1	4	6
Total	191	5	6	13	24

ตารางที่ 5.3

Model B

Region	No. of States	Permanent seats (current)	New Permanent seats (proposed)	Nonrenewable two-year seats (proposed)	Total
Africa	53	0	2	4	6
Asia	56	1	2	3	6
Europe	47	3	2	1	6
Americas	35	1	2	3	6
Total	191	5	8	11	24

ที่มา : บทความเรื่อง Japan's Case for a Permanent Seat

ตาม Model A นั้นสมาชิกประเภทถาวรจะมีจำนวนประเทศเพิ่มเข้ามาอีก 6 ประเทศ (สองประเทศจากทวีปเอเชียแปซิฟิก สองประเทศจากทวีปแอฟริกา หนึ่งประเทศจากทวีปยุโรป และอีกหนึ่งประเทศจากทวีปอเมริกา) โดยที่สมาชิกที่เพิ่มเข้ามาใหม่นี้ไม่มีสิทธิใช้เสียงยับยั้ง (veto) และสมาชิกประเภทไม่ถาวรตาม Model A นี้มีจำนวนเพิ่มเข้ามา 3 ประเทศ

ส่วน Model B นั้น ได้เสนอประเภทสมาชิกรูปแบบใหม่ คือ “สมาชิกแบบกึ่งถาวร (semipermanent)” โดยทุกทวีปได้แก่ทวีปเอเชียแปซิฟิก ทวีปแอฟริกา ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกา มีตัวแทนทวีปละ 2 ประเทศเท่ากัน สมาชิกแบบกึ่งถาวรนี้จะดำรงตำแหน่งวาระละ 4 ปี และสามารถดำรงตำแหน่งซ้ำได้ ส่วนสมาชิกแบบไม่ถาวรนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นมา 1 ประเทศ

ทั้ง Model A และ Model B นั้น ต่างไม่เห็นด้วยที่จะให้สมาชิกที่เพิ่มขึ้นมามีสิทธิใช้เสียงยับยั้งและสมาชิกที่เพิ่มเข้ามาทั้งถาวรและไม่ถาวรเมื่อรวมกันแล้วจะมีจำนวนเท่ากันจากแต่ ละภูมิภาค สมาชิกถาวรตามแบบ Model A จะดำรงตำแหน่งได้ถาวรในขณะที่ตาม Model B นั้น จะมีการเลือกตั้งซึ่งจะสามารถดำรงตำแหน่งซ้ำหรือไม่ซ้ำก็ได้ ซึ่งในจุดนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องการสะท้อนสถานะประเทศมหาอำนาจ แต่ละช่วงเวลาได้ ดังนั้น Model B จึงมีความยืดหยุ่นมากกว่า แต่ตามแบบ Model B นั้น จำนวนสมาชิกถาวรและกึ่งถาวรเมื่อรวมกันแล้วของภูมิภาคยุโรปจะมีจำนวนมากถึง 5 ประเทศ ซึ่งอาจเป็นสัดส่วนที่ทำให้ภูมิภาคอื่นไม่พอใจและเกิดความไม่เท่าเทียมได้ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการลงคะแนนเสียงเพื่อผ่านร่างมตินั้น รายงานฉบับนี้ไม่ได้ระบุถึงข้อเสนอแนะแต่อย่างใด

นอกจากเรื่องการเพิ่มจำนวนประเทศในคณะมนตรีความมั่นคงแล้วรายงานยังได้ระบุให้พิจารณาเรื่องการสนับสนุนเงินความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาหรือ ODA เป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการพิจารณาประเทศสมาชิกที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในคณะมนตรีความมั่นคงด้วย โดยประเทศดังกล่าวควรให้ความช่วยเหลือ ODA ที่ระดับ 0.7% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ

เลขาธิการสหประชาชาติในขณะนั้น นายโคฟี อันนัน พยายามผลักดันให้เกิดการปฏิรูปสหประชาชาติและคณะมนตรีความมั่นคงให้ได้ภายในปี 2005 ซึ่งเป็นการประชุมใหญ่ครบรอบ 60 ปีของสหประชาชาติใช้ชื่อว่า “The 2005 World Summit” โดยนายอันนันต้องการให้ที่ประชุมมีมติเอกฉันท์ในการขยายคณะมนตรีความมั่นคงเป็น 24 ประเทศและเลือกรูปแบบ A หรือ B แบบใดแบบหนึ่งตามที่ High Level Panel ได้เสนอแนะ แต่ความพยายามนี้ประสบความล้มเหลวอีกครั้ง เพราะกลุ่มผลประโยชน์ขัดแย้งกัน กลุ่ม Uniting for Consensus ซึ่งเดิมชื่อว่า The Coffee Club นำโดยอิตาลี ปากีสถาน เกาหลีใต้ เม็กซิโก อาร์เจนตินา เสนอให้มีการหารือกันในเรื่องนี้ต่อไป ไม่ควรรีบร้อนสรุปการปฏิรูปภายในปี 2005 ในขณะที่กลุ่ม G-4 อันประกอบด้วย เยอรมนี ญี่ปุ่น

อินเดียและบราซิล ซึ่งเป็นกลุ่มที่เสนอตนเองว่าต้องการได้ที่นั่งถาวรและมีความเหมาะสมในการได้ตำแหน่งดังกล่าวเห็นขัดแย้งว่า การปฏิรูปสามารถเกิดขึ้นได้โดยการลงคะแนนเสียงและการหารือ เพื่อให้ได้คะแนนเสียงเอกฉันท์จากทุกประเทศนั้นเป็นเพียงข้อแก้ตัวของความไม่ต้องการให้เกิดการปฏิรูปขึ้น นอกจากนี้กลุ่ม G-4 ยังสนับสนุนการปฏิรูปตามแบบ Model A ในขณะที่กลุ่ม Uniting for Consensus สนับสนุนรูปแบบ B⁷

ทั้งนี้ก่อนการประชุม World Summit 2005 นั้น กลุ่ม G-4 และ Uniting for Consensus ได้พยายามขัดขวางข้อเสนอของอีกฝ่าย รวมทั้งพยายามโน้มน้าวให้กลุ่มประเทศแอฟริกาหันมาเห็นด้วยกับแนวทางของตนเอง แต่ในที่สุดกลุ่มแอฟริกาได้เสนอจุดยืนของตนเอง โดยกลุ่มนี้ต้องการได้ที่นั่งถาวร 2 ที่นั่งจัดสรรให้แก่ประเทศจากกลุ่มตนเองพร้อมทั้งต้องการสิทธิ veto ด้วย กลุ่ม G-4 พยายามโน้มน้าวกลุ่มประเทศแอฟริกาให้เห็นด้วยกับข้อเสนอของตนรวมทั้งขอให้กลุ่มแอฟริกาละความต้องการได้สิทธิ veto ไว้ 15 ปีเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประเทศ P-5 เพราะ P-5 มีท่าทีชัดเจนว่าไม่ต้องการให้สมาชิกที่เพิ่มเข้ามามีสิทธิ Veto

นอกจากความขัดแย้งกันของกลุ่มต่าง ๆ แล้ว ประเทศ P-5 ยังมีความเห็นในเรื่องการปฏิรูปไม่เหมือนกันอีกด้วย ทั้งนี้จีนและรัสเซียเห็นว่าควรมีการหารือเรื่องการปฏิรูปจนกว่าจะมีเสียงเป็นเอกฉันท์และไม่เห็นด้วยกับการลงคะแนนเสียงอย่างของกลุ่ม G-4 เสนอ ในขณะที่สหรัฐอเมริกาสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้เก้าอี้ถาวร แต่ไม่สนับสนุนให้เยอรมนีได้เก้าอี้ขึ้นเพราะสาเหตุมาจากความขัดแย้งระหว่างสองประเทศในสงครามอิรัก นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังไม่เห็นด้วยกับการขยายสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงเกินกว่า 20 ประเทศ ท้ายที่สุดข้อเสนอทั้งจากกลุ่ม G-4 กลุ่ม Uniting for Consensus และจากกลุ่มแอฟริกันเป็นอันตกไปโดยไม่มี การปฏิบัติใด ๆ เกิดขึ้น ถือเป็นความสำเร็จประการหนึ่งของกลุ่มแอฟริกัน จีน และสหรัฐอเมริกาที่ยังไม่ต้องการให้การปฏิรูปเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในขณะนี้⁸

หลังเสร็จสิ้นการประชุม World Summit 2005 ความแตกแยกของกลุ่มต่าง ๆ ในเรื่องการขยายสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงเห็นได้ชัดเจนขึ้น ส่งผลให้ความสนใจในการปฏิรูปกลับมาอยู่ที่เรื่องวิธีการทำงานของคณะมนตรีความมั่นคงแทน กลุ่ม S5 หรือ Small Five อันประกอบไป

Jonas von Freiesleben, *Reform of the Security Council*, น. 6.

Ibid., p. 7.

ด้วยสวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ จอร์แดน คอสตาริกา และลีกเทเนสไตน์ ได้เสนอร่างมติที่มุ่งปรับปรุงการทำงานของคณะมนตรีความมั่นคงให้มีความโปร่งใสและเชื่อถือได้ โดยร่างนี้ได้เรียกร้องให้ P-5 หรือกับประเทศสมาชิกทั้งหมดก่อนลงมติใด ๆ และขอรับรองให้ P-5 อธิบายการใช้สิทธิ veto ทุกครั้งที่ประชุมสมัชชาใหญ่ ประเทศ P-5 ไม่พอใจกับร่างมตินี้มากและได้ตอบว่า การปฏิรูปเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานใด ๆ ในคณะมนตรีความมั่นคงควรมาจากภายในคณะมนตรีความมั่นคงมากกว่าการกดดันจากภายนอก

ปี 2007 ได้มีความพยายามหรือเรื่องการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงอีกครั้งโดย Sheikha Haya Rashed Al Khalifa ซึ่งเป็นทั้งประธานที่ประชุมสมัชชาใหญ่และประธาน Working Group ต้องการให้มีการหารือทั้งเรื่องการขยายคณะมนตรีความมั่นคงและวิธีการทำงานไปด้วยกัน โดยมีความตั้งใจให้การหารือเรื่องการปฏิรูปไม่หยุดชะงักและสามารถนำข้อเสนอต่าง ๆ มาเจรจาหาข้อยุติระหว่างกันได้ กลุ่ม G-4 ได้เสนอขั้นตอนนี้ให้มีการกำหนดเส้นตายในการเจรจาเพื่อจะได้หาข้อยุติและนำไปปฏิบัติเสียที พร้อมทั้งเสนอว่าหากข้อเสนอของกลุ่มใดมีแนวโน้มได้รับเสียงสนับสนุนน้อยกว่าควรถอนข้อเสนอลงไปเพื่อเห็นแก่ส่วนรวม กลุ่มประเทศแอฟริกันมองว่าหากรายงานการปฏิรูปของ Sheikha Haya Rashed Al Khalifa ให้กลุ่มตนถอนข้อเสนอลงไปจะถือว่าเป็นการไม่ยุติธรรม เพราะหากกลุ่มอื่นยังยืนยันขอเสนอของตนเองได้ กลุ่มแอฟริกันก็มีสิทธิเช่นนั้นเหมือนกัน ส่วนปากีสถานซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่ม Uniting for Consensus ระบุว่าไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอใด ๆ ที่ต้องการเพิ่มสมาชิกถาวร และสถานะความเป็นสมาชิกภาพมีอีกมากมายหลายประเภท ดังนั้นจึงควรเปิดประตูการเจรจาให้กว้างที่สุด การประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 61 ในสมัยของ Sheikha Haya Rashed Al Khalifa จึงสิ้นสุดลงด้วยรายงานที่เสนอต่อที่ประชุมว่า “ประเด็นการเพิ่มจำนวนสมาชิกในคณะมนตรีความมั่นคงและประเด็นสัดส่วนตัวแทนจากแต่ละภูมิภาค รวมถึงประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงควรมีการหารือต่อในการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 62 โดยการหารือนั้นจะมีพื้นฐานมาจากการเจรจากันในครั้งนี้นี้ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเสนอจากทุกประเทศ”⁹ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเป็นรายงานที่พยายามประนีประนอมข้อเสนอจากทุกฝ่ายเข้าด้วยกันแต่การประชุมครั้งนี้ก็ไม่มีควมคืบหน้ามากไปกว่าการเจรจาเหมือนเช่นทุกครั้งที่ผ่านมา

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคง

จนถึงปัจจุบัน การประชุมสมัชชาใหญ่แต่ละครั้งล้วนมีเรื่องการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงเป็นวาระการประชุมโดยเสมอ และแทบไม่เห็นความคืบหน้าในการปฏิรูปเลย ทั้งนี้สาเหตุใหญ่ที่ทำให้ความคืบหน้าในการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงมีความก้าวหน้าช้ามาก คือ ความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มประเทศต่าง ๆ ที่มีสถานะเป็นประเทศคู่อธิกัน และกลุ่มที่ยืนกรานในข้อเสนอของตน รวมทั้งทัศนคติเชิงลบของประเทศ P-5 ต่อการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงด้วย

กลุ่ม G4 แสดงความต้องการได้ที่นั่งถาวรต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่พร้อมกับมีข้อเสนอในนามของกลุ่มเพื่อรณรงค์คะแนนเสียงจากประเทศที่สนับสนุนและเห็นด้วยให้มีการขยายคณะมนตรีความมั่นคงออกไป โดยกลุ่ม G-4 ยืนยันความต้องการให้มีการเพิ่มสมาชิกถาวรจำนวน 6 ประเทศแต่ไม่ได้เรียกร้องให้สมาชิกถาวรใหม่นี้ได้รับสิทธิ veto เหมือน P-5 ในขณะที่กลุ่ม Uniting for Consensus ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีว่าคือกลุ่มที่เป็นศัตรูกับ G-4 ได้พยายามเสนอทุกวิธีการที่เป็นการขัดขวางข้อเสนอของกลุ่ม G4 โดยกลุ่ม Uniting for Consensus นี้ไม่เห็นด้วยให้มีการเพิ่มสมาชิกถาวรอีก แต่สนับสนุนให้มีการเพิ่มสมาชิกประเภทไม่ถาวรแทน

นอกจากนี้กลุ่ม G-4 ยังสนับสนุนให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกรูปแบบในการปฏิรูป เพราะตระหนักดีว่าภายใต้ข้อเสนอละหลายเช่นนี้ย่อมหามติเอกฉันท์ที่เป็นที่ยอมรับจากทุกประเทศได้ยาก ในขณะที่กลุ่ม Uniting for Consensus เชื่อว่าการปฏิรูปเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายและนำเสนอรูปแบบที่ดีที่สุดและเป็นที่ยอมรับจากทุกประเทศเสียก่อนจึงนำไปปฏิบัติได้

นอกจาก 2 กลุ่มที่มีความขัดแย้งกันแล้ว ยังมีกลุ่มประเทศแอฟริกันที่มีข้อเสนอของตนเองและไม่ยินดียลดข้อเรียกร้องลง โดยกลุ่มประเทศแอฟริกันต้องการที่นั่งถาวรจำนวน 2 ที่นั่งให้กับกลุ่มประเทศตนเองพร้อมทั้งต้องได้สิทธิ veto เหมือน P-5 ด้วย ทั้งนี้กลุ่มประเทศแอฟริกันให้เหตุผลว่า ในปัจจุบันนั้นจำนวนประเทศกำลังพัฒนามีจำนวนมากและประเทศกำลังพัฒนาเหล่านี้ควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกันในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของโลกเช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้วในคณะมนตรีความมั่นคง ส่วนสิทธิ Veto ก็เช่นเดียวกัน ประเทศที่เป็นสมาชิกถาวรใหม่ควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกับ P-5 เดิม

ในขณะที่ประเทศสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงทั้ง 5 ประเทศ แม้จะมีความเห็นต่อการปฏิรูปไม่เหมือนกันแต่โดยภาพรวมแล้วทั้ง 5 ประเทศนี้ไม่ได้ยินดีกับความต้องการปฏิรูปจากประเทศสมาชิกในสหประชาชาติเท่าใดนัก เพราะสำหรับประเทศ P-5 แล้ว การปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงถือเป็นสิ่งที่รับได้ยากยิ่ง เพราะทั้ง 5 ประเทศใช้เวทีนี้ในการรักษา

ผลประโยชน์และอิทธิพลของประเทศตนและพันธมิตร ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อรูปแบบและจำนวนสมาชิกของคณะมนตรีความมั่นคงจึงถือเป็นการส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์โดยตรง ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องเหนือความคาดหมายหากประเทศที่เป็น P-5 จะมีทัศนคติในเชิงลบต่อการปฏิรูปดังกล่าว นอกจากนี้สหรัฐอเมริกาและจีนยังมีความขัดแย้งกันในเรื่องการรับสมาชิกถาวรประเทศใหม่ด้วย เพราะสหรัฐอเมริกาต้องการให้ญี่ปุ่นได้ที่นั่งดังกล่าวแต่จีนต่อต้าน เพราะจีนไม่พอใจญี่ปุ่นหลายประการโดยเฉพาะปัญหาเรื่องพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ประเทศ P-5 อื่น ๆ ยังกังวลอีกด้วยว่าการรับประเทศสมาชิกใหม่จะส่งผลกระทบต่อดุลอำนาจในคณะมนตรีความมั่นคง ดังนั้นแม้จะมีความพยายามในการปฏิรูปจากประเทศสมาชิกในสหประชาชาติมากเท่าใด แต่หากประเทศ P-5 ไม่เห็นด้วยแล้ว การปฏิรูปดังกล่าวย่อมไม่สามารถเกิดขึ้นได้

อุปสรรคที่สำคัญอีกประการคือ ในการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงนี้จำเป็นต้องให้ประเทศสมาชิกลงคะแนนเสียงจำนวน 2 ใน 3 ของจำนวนประเทศสมาชิกทั้งหมดเพื่อผ่านร่างมติให้มีการแก้ไขกฎบัตรสหประชาชาติเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการทำงานทั้งในสหประชาชาติและคณะมนตรีความมั่นคงโดยที่ประเทศ P-5 ต้องเห็นชอบด้วยทั้งหมด เงื่อนไขเช่นนี้ถือเป็นอุปสรรคอันใหญ่หลวงสำหรับการปฏิรูปเพราะจากสิ่งที่ปรากฏ พบว่าไม่มีข้อเสนอแนะจากฝ่ายใดที่สามารถรวบรวมคะแนนได้มากกว่า 2 ใน 3 แม้จะมีความพยายามในการเสนอข้อต่อรองให้กับกลุ่มอื่น ๆ ก็ตาม อีกทั้ง P-5 ยังคงมองว่าการปฏิรูปคือการลดรอนอิทธิพลและเป็นการคุกคามสถานะพิเศษที่ทั้ง 5 ประเทศได้รับและเป็นการคุกคามผลประโยชน์ของประเทศด้วย กล่าวโดยสรุป หนทางในการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงจึงเป็นหนทางอันอีกยาวไกล

ความพยายามของญี่ปุ่นในการผลักดันการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคง

ญี่ปุ่นได้แสดงความต้องการเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงอย่างเป็นทางการในปี 1994 โดยรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ นายโยเฮอิ โคโน (Yohei Kono) ได้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่สหประชาชาติว่า “ญี่ปุ่นพร้อมที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีในฐานะที่เป็นสมาชิกประเภทถาวรของคณะมนตรีความมั่นคง”¹⁰ การแถลงอย่างเป็นทางการในช่วงนี้เกิดขึ้น

¹⁰ ไชยวัฒน์ คำชู, นโยบายต่างประเทศญี่ปุ่น ความเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่อง, (กรุงเทพฯ: บริษัท เลคแอนด์ฟาร์เท่น พรินติ้ง จำกัด, 2549), น. 413.

พร้อมกับสถานะของประเทศที่ก้าวขึ้นมาประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจและเป็นช่วงที่ประเทศญี่ปุ่นมีความโดดเด่นในสังคมระหว่างประเทศ โดยนับตั้งแต่ปี 1992 เป็นต้นมา ญี่ปุ่นได้กลายเป็นผู้สนับสนุนเงินให้แก่สหประชาชาติเป็นมากอันดับที่ 2 รองจากสหรัฐอเมริกา ต่อมาในปี 1996 รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ นายเคอิโซ โอบุชิ (Keizo Obuchi) ก็ได้แสดงความกระตือรือร้นที่จะเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงอีกครั้ง โดยญี่ปุ่นนั้นคาดหวังว่าญี่ปุ่นอาจจะได้ที่นั่งถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงก่อนสิ้นปี 1996 แต่ญี่ปุ่นต้องผิดหวังเพราะการถกเถียงเรื่องการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงในที่ประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งนี้ยังไม่ได้ข้อยุติ ประเด็นสำคัญในการถกเถียงครั้งนี้คือ จะเพิ่มประเทศสมาชิกในคณะมนตรีความมั่นคงกี่ประเทศและควรจะมีประเทศใดบ้างที่เป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค เช่น อินเดียและปากีสถานต่างก็ต้องการเป็นสมาชิกถาวรในฐานะตัวแทนจากภูมิภาคเอเชีย เช่นเดียวกับประเทศในกลุ่มแอฟริกาที่ต่างก็ต้องการเป็นตัวแทนจากภูมิภาคของตน¹¹

ในช่วงปี 1996 สมัยที่ Ismail Razali เป็นประธานสมัชชาใหญ่ของสหประชาชาติและเขาได้เสนอให้มีการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงพร้อมเรียกร้องให้มีการเพิ่มที่นั่งถาวรอีก 5 ประเทศ โดยแบ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วจำนวน 2 ประเทศ และตัวแทนจากเอเชีย แอฟริกา และละตินอเมริกา ภูมิภาคละประเทศนั้น ญี่ปุ่นและเยอรมนีมีความหวังอย่างสูงว่าจะได้รับเก้าอี้ถาวรในฐานะตัวแทนจากประเทศพัฒนาแล้วดังกล่าว แต่สุดท้ายข้อเสนอนี้ไม่สามารถผ่านการเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สมัชชาสหประชาชาติได้เพราะอิตาลีคัดค้านการได้ตำแหน่งนี้ของเยอรมนี ทำให้ข้อเสนอทั้งหมดนี้เป็นอันตกไป และญี่ปุ่นก็พลาดการได้เก้าอี้ไปด้วย

ญี่ปุ่นพยายามผลักดันการปฏิรูปโดยการเชื่อมโยงระหว่างเรื่องเงินกับประสิทธิภาพการทำงานของสหประชาชาติ โดยญี่ปุ่นพยายามเน้นการขยายคณะมนตรีความมั่นคงว่าเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพของสหประชาชาติ ญี่ปุ่นมองว่าในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ความขัดแย้งระหว่างประเทศและนำไปสู่สงครามนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นน้อยลงมาก ดังนั้นความจำเป็นในการใช้กำลังทหารจึงน้อยลงเช่นกัน แต่ปัญหาที่สังคมโลกเผชิญหน้าอยู่ในขณะนี้เช่น ปัญหาความยากจน

¹¹ เรื่องเดียวกัน.

ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาผู้ก่อการร้าย ฯลฯ เป็นปัญหาที่ต้องใช้ทรัพยากรหลายอย่างเพื่อแก้ไข และคณะมนตรีความมั่นคงซึ่งมีหน้าที่หลักในการแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศจำเป็นต้องมีการขยายเพื่อรับสมาชิกที่มีศักยภาพในการสนับสนุนทรัพยากรเหล่านี้เข้ามาอยู่ในคณะมนตรีความมั่นคง ญี่ปุ่นคือประเทศที่มีศักยภาพในการสนับสนุนทรัพยากรเหล่านั้นโดยเฉพาะเรื่องเงิน และญี่ปุ่นได้แสดงความจริงใจในเรื่องนี้ด้วยการสนับสนุนเงินให้แก่สหประชาชาติมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากสหรัฐอเมริกา เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปีแล้วที่ญี่ปุ่นสนับสนุนเงินจำนวนมากโดยหวังว่าจะมีการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงในเร็ววันแต่จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีความคืบหน้า รัฐบาลญี่ปุ่นได้ส่งสัญญาณไปยังที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติรวมถึง P-5 ด้วยว่า "ญี่ปุ่นยินดีรับภาระทางการเงินเพิ่มขึ้นหากญี่ปุ่นได้เป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคง แต่การแบกรับภาระทางการเงินโดยที่ไม่ได้ตำแหน่งนั้นถือเป็นเรื่องที่ไม่ได้"¹²

ในสถานการณ์ทางการเงินของประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบันที่ซบเซาลงมากแต่ญี่ปุ่นยังคงบริจาคเงินให้แก่สหประชาชาติมากเป็นอันดับที่ 2 เหมือนเดิมนั้น ก่อให้เกิดคำถามจากประชาชนชาวญี่ปุ่นมากมายว่ารัฐบาลญี่ปุ่นทำไปเพื่อจุดประสงค์ใดในเมื่อคณะมนตรีความมั่นคงยังไม่มีที่ท่าว่าจะได้รับการปฏิรูปในเร็ววันและญี่ปุ่นก็อาจไม่ได้เก้าอี้ถาวรนี้ด้วย รัฐบาลญี่ปุ่นได้นำความกังวลนี้แสดงในเวทีระหว่างประเทศหลายครั้งว่าหากการปฏิรูปยังคงไม่มีความคืบหน้า ญี่ปุ่นอาจต้องลดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินลง

นอกจากการกดดันด้านการเงินแล้ว ญี่ปุ่นยังได้หันไปร่วมมือกับอีก 3 ประเทศ ได้แก่ เยอรมนี อินเดีย และบราซิล รวมกันเป็นกลุ่ม G-4 โดยเชื่อว่าจะทำให้มีน้ำหนักในการเสนอการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงมากกว่าการเสนอโดยญี่ปุ่นประเทศเดียว ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปจากญี่ปุ่นเพียงประเทศเดียวนั้นถูกต่อต้านจากรัฐบาลจีนอย่างเปิดเผยและแน่นอนว่าจีนซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศ P-5 มีสิทธิ veto ร่างข้อเสนอดังกล่าว แต่หากญี่ปุ่นร่วมมือกับประเทศที่มีจุดประสงค์เดียวกันแล้ว ข้อเสนอที่มาจากกลุ่มอาจทำให้จีนพิจารณาหาเหตุผลในการ veto ได้ยากขึ้น นอกจากนี้การรวมกลุ่มกันยังทำให้สามารถหาคะแนนเสียงสนับสนุนจากประเทศสมาชิก

¹² Reinhard Drifte, *Japan's Quest for a Permanent Security Council Seat: A Matter of Pride or Justice* (Hamshire: Macmillian Press LTD., 2000), p 166

ได้มากขึ้นด้วย กลุ่ม G-4 ได้เสนอข้อเสนอแนะให้ขยายคณะมนตรีความมั่นคงด้วยการเพิ่มสมาชิกถาวรจำนวน 6 ประเทศตามแบบ Model A ของ High Level Panel ส่วนในเรื่องสิทธิ veto นั้นกลุ่ม G-4 ให้สมาชิกถาวรใหม่ดำรงตำแหน่งไปก่อน 15 ปีจึงจะได้ใช้สิทธินั้น แต่ข้อเสนอของ G-4 นี้ไม่ได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนถึง 2 ใน 3 ดังนั้นทางกลุ่มจึงหันไปเจรจากับกลุ่มประเทศแอฟริกัน เพราะหวังว่าจะได้คะแนนสนับสนุนจากกลุ่มนี้เพื่อผ่านข้อเสนอ แม้กลุ่ม G-4 และกลุ่มประเทศแอฟริกันจะมีข้อเสนอคล้ายกันแต่ก็ไม่สามารถเจรจาทกลงกันได้ กลุ่มประเทศแอฟริกันยังยืนยันข้อเสนอของกลุ่มที่ต้องการที่นั่งถาวร 2 ที่นั่งพร้อมสิทธิ veto เหมือน P-5 ดังนั้นข้อเสนอของกลุ่ม G-4 จึงไม่ผ่านที่ประชุมสมัชชาใหญ่เพราะคะแนนสนับสนุนไม่ถึงเกณฑ์

ปัจจุบัน ญีปุ่นยังคงรวมกลุ่มเป็น G-4 ในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปอย่างเหนียวแน่น เพราะเห็นว่า อย่งไรเสียแม้ข้อเสนอของ G-4 จะยังไม่ผ่านที่ประชุมสมัชชาใหญ่แต่การผลักดันจากกลุ่มนี้ย่อมมีน้ำหนักในการต่อรองกับกลุ่มประเทศอื่นมากกว่าการเสนอโดยญีปุ่นประเทศเดียว

นอกจากนี้ ญีปุ่นยังได้เข้าไปมีบทบาทใน Working Group เพื่อผลักดันการปฏิรูปอีกทางหนึ่งด้วย แต่ใน Working Group นี้ญีปุ่นมีบทบาทไม่โดดเด่นนักเมื่อเทียบกับเยอรมนีที่ต้องการเก้าอี้ถาวรนี้เช่นเดียวกันกับญีปุ่น ทั้งนี้ดูได้จากคำแถลงการณ์และ working papers ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปของญีปุ่นที่มีจำนวนน้อย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าญีปุ่นอาจจะไม่มีความกระตือรือร้นเท่าไรนัก นอกจากนี้หากต้องมีการแสดงความคิดเห็นใน Working Group ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีความขัดแย้งในการปฏิรูป เช่น เรื่องการจัดสรรตำแหน่งสมาชิกใหม่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาหรือการให้สิทธิ veto ญีปุ่นมักจะแสดงความคิดเห็นแบบระวังตัว ในขณะที่เยอรมนีแสดงความคิดเห็นด้วยการจัดสรรดังกล่าว ดังนั้นญีปุ่นจึงถูกมองว่าดำเนินบทบาทลักษณะรอและตอบสนองเพื่อความปลอดภัยของตนเอง และเหนืออื่นใด ญีปุ่นเคารพจุดยืนของสหรัฐอเมริกา¹³ ลักษณะการทำงานใน Working Group เช่นนี้เองทำให้ญีปุ่นถูกวิจารณ์ว่าให้ความสำคัญกับจุดยืนของสหรัฐอเมริกามากกว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่ของประเทศสมาชิก และมีภาพลักษณ์ติดลบว่าเป็นประเทศที่รอคอยให้เกิดการปฏิรูปมากกว่าเป็นประเทศผู้ผลักดัน

จากความพยายามของญี่ปุ่นในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปนั้น พอจะสรุปได้ว่าญี่ปุ่นใช้ประเด็นด้านการเงินในการกดดันให้เกิดการปฏิรูปเป็นหลัก ร่วมด้วยการรวมกลุ่มกับประเทศเยอรมนี อินเดีย และบราซิล เป็นกลุ่ม G-4 ซึ่งทำให้ข้อเสนอเรื่องการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงในนามของกลุ่มนี้มีน้ำหนักมากกว่าการเสนอในนามของประเทศญี่ปุ่นเพียงลำพังและทำให้มีอำนาจต่อรองกับกลุ่มประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้เข้าร่วมทำงานกับ Working Group ในการร่างข้อเสนอแนะและจัดเวทีเจรจาเพื่อหาข้อยุติเรื่องแนวทางการปฏิรูปอีกทางหนึ่งด้วย

ทัศนคติของประเทศสมาชิกถาวรทั้ง 5 ประเทศต่อความต้องการได้ที่นั่งถาวรของญี่ปุ่น

ประเทศสมาชิกถาวรทั้ง 5 ประเทศคือปัจจัยสำคัญในการตัดสินว่าความต้องการของญี่ปุ่นจะเป็นไปได้หรือไม่ ทั้งนี้การปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงจำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎบัตรเสียก่อนและการแก้ไขกฎบัตรนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิกจำนวน 2 ใน 3 ของประเทศสมาชิกทั้งหมด รวมทั้งได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิกถาวรทั้ง 5 ประเทศด้วย แม้ว่าญี่ปุ่นจะสามารถรณรงค์จนได้รับเสียงสนับสนุนจากประเทศสมาชิกตามจำนวนที่ต้องการแล้วแต่หากญี่ปุ่นไม่สามารถโน้มน้าวให้ประเทศ P-5 เห็นชอบได้ การปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงและการได้รับเก้าอี้ถาวรของญี่ปุ่นจะไม่มีทางสำเร็จ

ประเทศ P-5 ทั้ง 5 ประเทศอันได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน รัสเซีย อังกฤษ และฝรั่งเศส มีทัศนคติต่อความต้องการได้ที่นั่งถาวรของญี่ปุ่นนี้แตกต่างกันออกไป มีทั้งประเทศที่สนับสนุนและคัดค้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สหรัฐอเมริกา

ในบรรดาประเทศ P5 ทั้งหมด ญี่ปุ่นมีความสนิทใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกามากที่สุด ญี่ปุ่นคือพันธมิตรอันดับต้นของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคเอเชีย ทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ที่ต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง และทางเศรษฐกิจ อย่างแนบแน่น สำหรับด้านนโยบายต่างประเทศนั้น ในสายตานานาประเทศแล้วญี่ปุ่นมักจะมีแนวนโยบายเดินตามสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนมาก

สำหรับความต้องการได้ที่นั่งถาวรของญี่ปุ่นนี้ สหรัฐอเมริกาสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้เก้าอี้ดังกล่าว โดยสหรัฐอเมริกามองเห็นประโยชน์จากการที่ญี่ปุ่นเพิ่มเข้ามาในคณะมนตรีความมั่นคงมากกว่าผลเสีย โดยย้อนกลับไปในสมัยประธานาธิบดี George Herbert Walker Bush หรือบุชผู้

พอ สหรัฐอเมริกามีท่ามีสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้แก้อีถาวรแต่ไม่ประกาศอย่างเป็นทางการเพราะยังกังวลต่อท่าที่ของประเทศสมาชิกถาวรอีก 4 ประเทศ อีกทั้งยังกังวลต่อท่าที่ของประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ที่ต้องการแก้อีถาวรนี้เช่นกัน แต่สหรัฐอเมริกาหวังให้ญี่ปุ่นได้แก้อีถาวรนี้เพื่อมาแบ่งเบาภาระของสหรัฐอเมริกา

ต่อมาในสมัยประธานาธิบดี Bill Clinton สหรัฐอเมริกามีท่าที่ชัดเจนขึ้นและประกาศสนับสนุนให้ญี่ปุ่นและเยอรมนีได้เป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นมา ทั้งนี้สหรัฐอเมริกามองว่าการเพิ่มเข้ามาของญี่ปุ่นและเยอรมนีจะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพการทำงานของคณะมนตรีความมั่นคงมากขึ้นโดยเฉพาะในแง่ของการแบ่งเบาภาระของสหรัฐอเมริกาและยังทำให้สถานะของสหรัฐอเมริกาในคณะมนตรีความมั่นคงแข็งแกร่งขึ้นด้วย¹⁴ รัฐบาล Bill Clinton ตระหนักดีว่าการเรียกร้องในสมัยใหม่ที่ให้สหประชาชาติดำรงรักษาความมั่นคงและสันติภาพระหว่างประเทศนั้น สหรัฐอเมริกาไม่สามารถเติมเต็มได้ด้วยทรัพยากรจากประเทศตนทั้งในด้านการเงินหรือด้านบุคลากร เพราะในช่วงนี้เกิดเหตุการณ์ที่ทหารสหรัฐอเมริกาเสียชีวิตจำนวน 18 คนในปฏิบัติการรักษาสันติภาพในโซมาเลียจึงทำให้ชาวอเมริกันไม่ปรารถนาให้รัฐบาลส่งบุคลากรเข้าร่วมในปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ในขณะที่ญี่ปุ่นได้สนับสนุนเงินจำนวนมากในสงครามอ่าวเปอร์เซียและได้ออกพระราชบัญญัติปฏิบัติการรักษาสันติภาพซึ่งทำให้ SDF ของญี่ปุ่นสามารถไปปฏิบัติการนอกประเทศได้ ทำให้สหรัฐอเมริกาเห็นว่าญี่ปุ่นมีแนวโน้มนโยบายต่างประเทศที่แข็งขันขึ้นและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในเรื่องความมั่นคงระหว่างประเทศ และจะสามารถก้าวขึ้นมาแบ่งเบาภาระของสหรัฐอเมริกาในเรื่องต่าง ๆ นี้ได้

ในที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติปี 1993 ประธานาธิบดี Bill Clinton ได้กล่าวว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะตัดงบประมาณที่ให้แก่ UN PKO จาก 30.4% เหลือเพียง 25% และปีต่อมา รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนให้ญี่ปุ่นและเยอรมนีได้แก้อีถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงตามที่ Working Group ได้เสนอให้มีการปฏิรูป การสนับสนุนของสหรัฐอเมริกานี้สอดคล้องกับการปรับลดงบประมาณดังกล่าวซึ่งสะท้อนว่าสหรัฐอเมริกาหวังให้ทั้งญี่ปุ่นและเยอรมนีมาช่วยแบ่งเบาภาระในการรักษาความสงบระหว่างประเทศ ต่อมาในปี 1995

¹⁴ Ibid p. 139

สหรัฐอเมริกาได้ประกาศอย่างหนักแน่นต่อสาธารณชนว่า การให้ญี่ปุ่นและเยอรมนีได้เก้าอี้ถาวรเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคง¹⁵

ท่าทีของสหรัฐอเมริกาในสมัยรัฐบาลคลินตันนี้ได้ให้ความหวังแก่ญี่ปุ่นอย่างมาก เพราะการได้รับแรงสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาคือสิ่งสำคัญในการเข้าชิงตำแหน่งดังกล่าว เนื่องจากสหรัฐอเมริกามีอิทธิพลทั้งในสหประชาชาติและในคณะมนตรีความมั่นคง นอกจากนี้การที่สหรัฐอเมริกาสับสนุนญี่ปุ่นเพราะหวังให้ญี่ปุ่นมาแบ่งเบาภาระด้านการเงินนั้นยังช่วยส่งเสริมจุดยืนที่รัฐบาลญี่ปุ่นดำเนินมาตลอดว่า ญี่ปุ่นสมควรได้รับตำแหน่งสมาชิกถาวรเพราะญี่ปุ่นสนับสนุนด้านการเงินให้แก่สหประชาชาติเป็นจำนวนมาก แต่ทว่าท่าทีของสหรัฐอเมริกาที่ต้องการให้แค่ญี่ปุ่นและเยอรมนีได้ที่นั่งถาวรนั้นสร้างความไม่พอใจให้กับประเทศสมาชิกจำนวนมาก เพราะประเทศเหล่านี้ไม่ยอมรับการขยายคณะมนตรีความมั่นคงที่ให้เพียงแค่ 2 ประเทศนี้เข้ามาเท่านั้น

แม้ว่าจะสิ้นสุกรัฐบาลสมัยคลินตันไปแล้วแต่การปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงยังคงไม่เกิดขึ้น ญี่ปุ่นได้เข้าร่วมกับกลุ่ม G-4 เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับกลุ่มและเชื่อว่าข้อเสนอจาก G-4 นี้จะทำให้เงินลดความแข็งแกร่งในการต่อต้านญี่ปุ่นได้ประกอบกับญี่ปุ่นไม่มั่นใจว่าข้อเสนอของสหรัฐอเมริกาที่สนับสนุนเพียงแค่ญี่ปุ่นและเยอรมนีจะสามารถผ่านที่ประชุมสมัชชาใหญ่ได้ ข้อเสนอในนาม G-4 จึงดูเป็นช่องทางที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดในการระดมเสียงสนับสนุนให้ถึง 2 ใน 3

เมื่อถึงสมัยรัฐบาล George W. Bush ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้นคือ กลุ่มผู้ก่อการร้ายโจมตีสถิติคเวิลด์เทรดในปี 2001 ญี่ปุ่นได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศที่แข็งขันในการช่วยสหรัฐอเมริกาทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายรวมถึงสนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามในอิรักด้วย ในขณะที่เยอรมนีไม่เห็นด้วยกับการทำสงครามครั้งนี้ของสหรัฐอเมริกา จากจุดยืนของเยอรมนีในเรื่องนี้ส่งผลให้รัฐบาลบุชประกาศให้การสนับสนุนญี่ปุ่นในการได้เก้าอี้ถาวร แต่ไม่ได้ระบุชื่อประเทศเยอรมนี รัฐบาลบุชมีข้อเสนอให้เพิ่มสมาชิกถาวรคณะมนตรีความมั่นคงเพียง 2 หรือ 3 ประเทศ โดยหนึ่งในนั้นควรให้แก่ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาเห็นว่าการเพิ่มจำนวนสมาชิกถาวร

¹⁵ Jeffrey Laurenti, "Reforming the United Nations Security Council," <<http://www.globalpolicy.org/component/content/article/200/41170.html>>, March 2003 (accessed January 2010).

มากเกินไปจะเป็นการลดประสิทธิภาพการทำงานของคณะมนตรีความมั่นคง และประเทศที่ควรได้รับเก้าอี้ถาวรนี้ควรมีคุณสมบัติในการสนับสนุนการเงินแก่สหประชาชาติได้ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน มีความพยายามในการต่อต้านขบวนการก่อการร้ายและต่อต้านการแพร่ขยายอาวุธ ซึ่ง Mr. Nick Burns ผู้ช่วยของ Ms. Condoleezza Rice รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้บอกว่าญี่ปุ่นคือประเทศที่มีคุณสมบัติตามนี้ครบถ้วน¹⁶

อย่างไรก็ดี การสนับสนุนเช่นนี้ของสหรัฐอเมริกาส่งผลให้ญี่ปุ่นประสบกับความลำบากใจกับประเทศในกลุ่ม G-4 และทำให้จีนต่อต้านญี่ปุ่นมากขึ้น ในที่สุดนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น นาย Junichiro Koizumi (Junichiro Koizumi) จึงต้องออกมากล่าวว่า ญี่ปุ่นจะยังคงรวมตัวเหนียวแน่นกับกลุ่ม G-4 และจะยึดข้อเสนองานของ G-4 เป็นหลัก¹⁷

เมื่อถึงสมัยรัฐบาล Barack Obama เขาได้พยายามฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหประชาชาติหลังจากที่ความสัมพันธ์ตกต่ำลงในยุคของบุชเพราะนโยบายดำเนินการฝ่ายเดียว (Unilateralism) ในสงครามอิรัก โอบามามีนโยบายให้ความสำคัญกับสหประชาชาติมากขึ้นและเห็นว่าสหรัฐอเมริกาควรแสดงบทบาทเป็นผู้นำในสหประชาชาติ เขาเห็นด้วยกับการปฏิรูปสหประชาชาติและคณะมนตรีความมั่นคง นอกจากนี้คณะมนตรีความมั่นคงควรขยายเพื่อให้สะท้อนถึงความเป็นจริงในศตวรรษที่ 21 และได้ระบุว่าญี่ปุ่นและอินเดียคือประเทศที่สำคัญในเอเชีย¹⁸ ท่าทีของโอบามานี้แสดงถึงความสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้เก้าอี้ถาวรต่อไป

กล่าวโดยสรุป ด้วยญี่ปุ่นเป็นพันธมิตรที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาและการสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้เก้าอี้ถาวรนี้จะช่วยส่งเสริมผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาในสหประชาชาติและคณะมนตรีความมั่นคงหลายด้าน ด้านแรกคือการช่วยแบ่งเบาภาระของสหรัฐอเมริกาได้อย่างมากโดยเฉพาะ

¹⁶ <<http://www.cnn.com/2005/US/06/16/un.security.council/index.html>>. 10 February 2010.

¹⁷ J. Sean Curtin. "Japan's Quest for a Permanent UN Security Council Seat: Part Five - US Policy May Hurt Japan's UN Dream." <http://www.glocom.org/special_topics/social_trends/20050527_trends_s110/index.html>. 23 June 2005. (accessed February 2010).

¹⁸ <http://www.globalsolutions.org/in_the_news/analysis_obama_vs_mccain_u_s_u_n_relations>. February 2010.

เรื่องเงิน ประการที่สอง คือ การช่วยเสริมสร้างสถานะของสหรัฐอเมริกาในคณะมนตรีความมั่นคง เพราะแนวโน้มที่ผ่านมานั้นญี่ปุ่นมักจะลงคะแนนเสียงสนับสนุนจุดยืนของสหรัฐอเมริกาในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าการคัดค้าน บางประเทศถึงกับกล่าวว่าการให้ที่นั่งถาวรนี้แก่ญี่ปุ่นเปรียบเสมือนการให้สิทธิ veto แก่สหรัฐอเมริกาอีก 1 สิทธิด้วย ดังนั้นเมื่อมองจากผลประโยชน์ที่สหรัฐอเมริกาจะได้จากการสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้เก้าอี้ถาวรนี้แล้วจึงไม่ใช่เรื่องที่น่าสงสัย หากสหรัฐอเมริกาคะยียันความต้องการนี้เสมอในเวทีการประชุมเพื่อหารือแนวทางการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงทุกครั้ง

จีน

ในบรรดาประเทศ P-5 ทั้งหมดนี้ ญี่ปุ่นมีความขัดแย้งกับจีนมากที่สุดและจีนก็ต่อต้านความต้องการได้ที่นั่งถาวรของญี่ปุ่นอย่างมากที่สุดเช่นกัน ปัจจุบันจีนและญี่ปุ่นเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจและทางทหารที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย และทั้งสองประเทศมีเกียรติภูมิทางการเมืองที่โดดเด่นขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนในทางเศรษฐกิจแล้ว ทั้งจีนและญี่ปุ่นต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จีนต้องการความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการลงทุนจากญี่ปุ่น ในขณะที่ญี่ปุ่นต้องการตลาดสินค้าขนาดใหญ่ของจีน แต่ในด้านการทหารและความมั่นคงนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเต็มไปด้วยความตึงเครียด อำนาจและอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการทหารของจีนเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ญี่ปุ่นเองได้พยายามแสดงบทบาทที่แข็งขันมากขึ้นในเรื่องการเมืองและความมั่นคงทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ทั้งสองจึงกลายเป็นคู่แข่งเพื่อความเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชีย¹⁹

ความต้องการได้ที่นั่งถาวรของญี่ปุ่นนี้ ในสายตาจีนแล้วคือความพยายามของญี่ปุ่นที่จะช่วงชิงความเป็นผู้นำของจีนในระดับโลก นอกจากนี้ประเด็นปัญหาสำคัญที่ทำให้จีนต่อต้านญี่ปุ่นอย่างถึงที่สุดคือเรื่อง "หนี่ทางประวัติศาสตร์" การรุกรานของญี่ปุ่นต่อจีนระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้นได้ทิ้งความเสียหายให้แก่จีนอย่างใหญ่หลวง สำหรับจีนแล้วเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ชาวจีนผู้เป็นเหยื่อของสงครามเสียชีวิตจำนวนมากด้วยวิธีการทรมานและพฤติกรรม

¹⁹ ไชยวัฒน์ คำชู, นโยบายต่างประเทศญี่ปุ่น: ความเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่อง, น. 243.

อันป่าเถื่อนของทหารญี่ปุ่น โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่นานกิง หลักฐานทั้งเก่าและใหม่ได้ปรากฏขึ้นมากมายและเป็นหลักฐานสำคัญที่ยืนยันถึงความทารุณโหดร้ายของทหารญี่ปุ่น แม้สงครามจะสิ้นสุดลงไปนานแล้วแต่สำหรับชาวจีนถือว่า ญี่ปุ่นยังไม่ได้แสดงความรับผิดชอบอย่างเพียงพอ รวมถึงยังไม่ได้สำนึกผิดและขอโทษอย่างเป็นทางการด้วย

ผู้นำญี่ปุ่นหลายคนรวมถึงจักรพรรดิอากิฮิโตะได้กล่าวแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่นักการเมืองของญี่ปุ่นจำนวนหลายคนกลับแสดงออกในทางตรงกันข้ามคือ กล่าวในเชิงแก้ตัวหรือเลือกที่จะพูดถึงแง่ดีที่ญี่ปุ่นทำสงครามรุกกรานจีน นอกจากนี้นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นบางคนยังได้เดินทางไปเยือนศาลเจ้ายาสุคุนิอย่างเป็นทางการเพื่อเคารพดวงวิญญาณทหารญี่ปุ่นที่เสียชีวิตในสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยที่ศาลเจ้าแห่งนี้ได้บรรจุกระดูกของนายพลอิเดกิ โดโจ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นผู้ทำสงครามรุกกรานหลายชาติในเอเชียและเป็นผู้ที่ศาลอาชญากรรมสงครามตัดสินให้ถูกประหารชีวิตด้วย และยังมี การเขียนตำราเรียนเพื่อบิดเบือนประวัติศาสตร์โดยไม่เขียนถึงการกระทำที่โหดร้ายของทหารญี่ปุ่น พฤติกรรมทั้งหลายเหล่านี้จึงทำให้จีนเชื่อว่า ญี่ปุ่นยังไม่ได้สำนึกผิดในสิ่งที่ทำลงไปและรัฐบาลญี่ปุ่นยังไม่เคยขอโทษอย่างเป็นทางการ

เมื่อญี่ปุ่นเรียกร้องตำแหน่งสมาชิกถาวรนี้ จีนจึงมองว่าการให้สิทธิในการดูแลความมั่นคงของโลกกับประเทศที่ยังไม่สำนึกผิดต่อความสูญเสียของประเทศอื่นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ชอบธรรม และจีนมักจะยกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์นี้ในการต่อต้านความต้องการของญี่ปุ่นเสมอ นอกจากนี้ จีนยังกังวลต่อความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นของญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกาด้วยซึ่งหากญี่ปุ่นได้ที่นั่งถาวรไป อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของจีนโดยตรง และจีนเองยังไม่พอใจที่ญี่ปุ่นหยิบยกเรื่องคุณสมบัติด้านการเงินมาเป็นข้ออ้างในการเรียกร้องเก้าอี้ถาวร

ในปี 1997 ช่วงที่ญี่ปุ่นรณรงค์เพื่อเก้าอี้ถาวรอย่างเปิดเผยแล้ว เอกอัครราชทูตจีนประจำญี่ปุ่นได้กล่าวว่า "ญี่ปุ่นได้พยายามรณรงค์เพื่อเก้าอี้ถาวร และเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วที่ประเทศสมาชิกในสหประชาชาติได้อภิปรายกันถึงเรื่องการปฏิรูป จีนเชื่อว่าการปฏิรูปจะเกิดขึ้นในท้ายที่สุด แต่การเจรจายังคงดำเนินอยู่และมันคงไม่เหมาะที่จะให้จีนระบุชื่อประเทศที่เหมาะสมในการได้เป็นสมาชิกใหม่ของคณะมนตรีความมั่นคงในขณะนี้"²⁰ แม้จีนจะต่อต้านที่ญี่ปุ่นต้องการได้

²⁰ Reinhard Driete, *Japan's Quest for a Permanent Security Council Seat: A Matter of Pride of Justice*, น. 151

ที่นั่งถาวรแต่ในช่วงนั้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองอยู่ในช่วงที่ราบรื่นมาก โดยเฉพาะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่แนบแน่นเป็นพิเศษ จึงทำให้จีนไม่ได้แสดงท่าทีต่อต้านและแข็งกร้าวนัก

ต่อมาเมื่อเข้าสู่สมัยนายกรัฐมนตรีจุนอิชิโร โคอิซูมิ (Junichiro Koizumi) ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและญี่ปุ่นตกต่ำลงอย่างมาก สาเหตุเพราะนายโคอิซูมิเดินทางไปเคารพศาลเจ้ายาสุคุนิอย่างเป็นทางการ ประกอบกับมีข่าวการทำตำราบิดเบือนประวัติศาสตร์ของสงครามญี่ปุ่น จึงทำให้เกิดเหตุการณ์ชาวจีนประท้วงญี่ปุ่นอย่างรุนแรงไปทั่วประเทศเมื่อเดือนเมษายน 2005 และเป็นช่วงที่ญี่ปุ่นได้ยื่นข้อเสนอแก่สหประชาชาติและเรียกร้องเก้าอี้ถาวรในนาม G-4 ด้วย ท่าทีของรัฐบาลจีนจึงแสดงออกอย่างเปิดเผยว่าต่อต้านข้อเรียกร้องนี้ของญี่ปุ่น โฆษกกระทรวงการต่างประเทศจีนได้กล่าวว่า "จีนสนับสนุนการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงแต่เราเชื่อว่าการปฏิรูปนั้นควรให้ความสำคัญกับประเทศกำลังพัฒนาเป็นอันดับแรก เพื่อให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมมากขึ้น ในกิจการระหว่างประเทศ เราคิดว่าประเทศที่สามารถเผชิญหน้ากับประวัติศาสตร์และรับผิดชอบในสิ่งที่ทำจึงจะสามารถมีบทบาทมากขึ้นในกิจการระหว่างประเทศได้"²¹

เมื่อสิ้นสุดสมัยโคอิซูมิ ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและญี่ปุ่นไม่ได้ดีขึ้นนัก รัฐบาลต่อมายังคงไม่สามารถฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างจีนและญี่ปุ่นให้กลับไปดีเหมือนในช่วงทศวรรษที่ 1990 ได้ จีนยังคงคัดค้านข้อเสนอของกลุ่ม G-4 ที่เสนอให้เพิ่มจำนวนเก้าอี้ถาวรอีก 6 ประเทศ แต่การคัดค้านซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าเป้าหมายของการคัดค้านอยู่ที่ญี่ปุ่นนั้นไม่ได้รุนแรงเหมือนในปี 2005 อีก

โดยสรุป จีนคัดค้านความต้องการได้ที่นั่งถาวรของญี่ปุ่นเพราะเหตุผลเรื่องหนึ่งทางประวัติศาสตร์ที่จีนไม่เชื่อว่าญี่ปุ่นสำนึกผิดในการทำสงครามรุกรานจีนช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และญี่ปุ่นเองยังคงไม่กล่าวคำขอโทษอย่างเป็นทางการ อีกทั้งยังไม่สามารถเผชิญหน้าประวัติศาสตร์และแสดงความรับผิดชอบเหมือนที่เยอรมนีทำได้ ดังนั้นทราบได้ที่ญี่ปุ่นยังไม่สามารถแก้ปัญหานี้ให้ลุล่วง จีนก็ยังคงยืนกรานต่อต้านความต้องการของญี่ปุ่นต่อไป เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้จีนต่อต้านญี่ปุ่นคือ ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น จีนกังวลใจว่าหากญี่ปุ่นได้เป็นสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงแล้วจะทำให้สถานะของสหรัฐอเมริกาในคณะมนตรีความมั่นคงแข็งแกร่งขึ้นและจะส่งผลกระทบต่อดุลอำนาจในคณะมนตรีความมั่นคงด้วย ซึ่งจีนย่อมได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

²¹ "China hints at opposition to Japan on UN seat". - <http://www.weihai-invest.gov.cn/s/show.php?cid=671&yu=2> 10 February 2010.

รัสเซีย

ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียและญี่ปุ่นนี้เป็นความสัมพันธ์ที่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ มาโดยตลอด ปัญหาใหญ่ที่ทำให้ทั้งสองประเทศยังไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้คือ ปัญหาข้อพิพาททางดินแดนที่ทั้งสองต่างก็อ้างกรรมสิทธิ์ โดยญี่ปุ่นเรียกหมู่เกาะนี้ว่าดินแดนทางเหนือ (Northern Territories) ซึ่งประกอบไปด้วย หมู่เกาะฮาโบไม เกาะชิโกตัน เกาะคุนาชิริ และเอโตโรฟู ส่วนรัสเซียเรียกดินแดนนี้ว่าเกาะคูริลใต้ (Southern Kuriles) และเพราะไม่สามารถเจรจาเรื่องดินแดนนี้ได้จึงทำให้ทั้งสองประเทศยังไม่ได้ทำสนธิสัญญาสันติภาพระหว่างกันนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งหมายความว่าในทางนิตินัยแล้ว ทั้งสองประเทศยังอยู่ในภาวะสงครามต่อกันอยู่

ปัญหาข้อพิพาททางดินแดนถือเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ และมักจะสร้างปัญหาอยู่เป็นระยะ ๆ แต่ในปัจจุบันนี้ทั้งสองประเทศสามารถฟื้นฟูความสัมพันธ์จนอยู่ในระดับที่น่าพอใจระหว่างกันได้ ญี่ปุ่นไม่ถือว่ารัสเซียเป็นภัยคุกคามญี่ปุ่นเหมือนในช่วงสงครามเย็นอีกต่อไป ทั้งสองประเทศมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำและเจ้าหน้าที่ทหารระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ²²

สำหรับในกรณีที่ญี่ปุ่นแสดงความต้องการได้ที่นั่งถาวรนี้ รัสเซียยังคงมีท่าทีไม่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับช่วงเวลา โดยย้อนไปในปี 1995 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ Andrei Kozyrev ได้กล่าวสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้เก้าอี้ถาวรและยินดีที่ญี่ปุ่นจะมีบทบาทมากขึ้นในสหประชาชาติ แต่อย่างไรก็ดีเพราะปัญหาข้อพิพาททางดินแดนจึงทำให้ญี่ปุ่นละเลยการสนับสนุนของรัสเซียไป ในขณะที่รัสเซียหันไปสนับสนุนเยอรมนีอย่างจริงจังมากกว่าเพราะเยอรมนีมีความสำคัญกับรัสเซียในทางเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ดี รัสเซียมีจุดยืนว่าไม่สนับสนุนให้ประเทศสมาชิกใหม่ในคณะมนตรีความมั่นคงมีสิทธิ veto²³

²² ไชยวัฒน์ คำชู. นโยบายต่างประเทศญี่ปุ่น : ความเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่อง. น. 190.

²³ Reinhard Drifte. *Japan's Quest for a Permanent Security Council Seat: A Matter of Pride of Justice* น. 143.

ต่อมาในสมัยประธานาธิบดีเยลซินท์ของรัสเซีย ในปี 1997 เขาได้ประกาศสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้แก้อัตถารอย่างเปิดเผย แต่เมื่อปี 1998 เมื่อมีแถลงการณ์ร่วมระหว่างจีนกับรัสเซีย Russia – Chinese communiqué รัสเซียกลับหันไปสนับสนุนจุดยืนของจีนในเรื่องการปฏิรูป โดยเลี้ยงที่จะกล่าวถึงญี่ปุ่นตรง ๆ แต่เน้นว่าการขยายคณะมนตรีความมั่นคงนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานการกระจายอย่างเท่าเทียมกันจากแต่ละภูมิภาคและต้องมีการเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ นอกจากนี้รัฐบาลรัสเซียยังไม่มีจุดยืนที่ชัดเจนในเรื่องการปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงอีกด้วย เพียงแต่กล่าวในเรื่องทั่ว ๆ ไปและย่ำว่ารัสเซียเห็นความสำคัญของการปฏิรูปเรื่องวิธีการทำงานมากกว่าการขยายคณะมนตรีความมั่นคง²⁴

ในสมัยรัฐบาลวลาดิเมียร์ ปูติน เขาได้แสดงท่าทีสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้แก้อัตถารแต่ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของกลุ่ม G-4²⁵ เช่นเดียวกับรัฐบาลชุดปัจจุบันของนาย Dmitry Medvedev ที่มีจุดยืนในเรื่องนี้เช่นเดียวกับรัฐบาลก่อนหน้าเขา

ท่าทีของรัสเซียเช่นนี้แม้ว่าจะดูไม่สนับสนุนญี่ปุ่นอย่างหนักแน่นแต่ก็หวังผลได้ว่ารัสเซียจะไม่ใช้สิทธิ veto ไม่ให้ญี่ปุ่นได้แก้อัตถาร อย่างไรก็ตาม ในเมื่อญี่ปุ่นยืนยันที่จะรวมกลุ่มกับ G-4 ต่อไป การต่อต้านข้อเสนอของกลุ่ม G-4 ของรัสเซียนี้ย่อมทำให้ญี่ปุ่นประสบความสำเร็จมากในการบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

อังกฤษและฝรั่งเศส

ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสมีจุดยืนที่เหมือนกันในการสนับสนุนความต้องการได้ที่นั่งถาวรของญี่ปุ่น และทั้งสองประเทศไม่ได้มีความขัดแย้งกับญี่ปุ่นแต่อย่างใด อังกฤษประกาศสนับสนุนญี่ปุ่นเป็นครั้งแรกในการประชุม Working Group ปี 1994 เพราะพอใจกับปฏิบัติการรักษาสันติภาพของญี่ปุ่น อังกฤษเห็นว่าประเทศเช่นญี่ปุ่นและเยอรมนีซึ่งมีผลประโยชน์ในระดับโลกและสามารถให้ความสนับสนุนทรัพยากรในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงในกิจการของสหประชาชาติได้นั้น ควรได้รับเชิญให้เข้ามาร่วมรับผิดชอบในฐานะสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคง

²⁴ Ibid., pp. 143-144.

²⁵ "Security Council Reform: Where It Stands." <<http://www.dw-world.de/dw/article/0..1618479.00.html>>. 13 February 2010.

ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นและอังกฤษนั้นมีความใกล้ชิดกันตั้งแต่สมัยรัฐบาลอังกฤษ เปิดนโยบายต้อนรับการลงทุนจากญี่ปุ่นและญี่ปุ่นยังเป็นหุ้นส่วนโครงการ ODA ของอังกฤษด้วย ดังนั้นญี่ปุ่นจึงไม่ต้องกดดันหรือใช้ความพยายามพิเศษในการโน้มน้าวให้อังกฤษสนับสนุนญี่ปุ่นในเรื่องนี้แต่อย่างใด สำหรับฝรั่งเศส แม้ว่าจะไม่ได้กระตือรือร้นในการสนับสนุนญี่ปุ่นเท่าอังกฤษแต่ฝรั่งเศสก็เห็นว่าในการขยายคณะมนตรีความมั่นคงนั้น ญี่ปุ่นและเยอรมนีควรได้ตำแหน่งนี้เช่นเดียวกับประเทศกำลังพัฒนาอีก 3 ประเทศ²⁶

ปัจจุบันนี้ ท่าทีของทั้งสองประเทศในปี 2009 คือสนับสนุนข้อเสนอของ G-4 โดยต้องการให้ทั้ง 4 ประเทศซึ่งมีญี่ปุ่นอยู่ด้วยนั้นได้เป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงและสนับสนุนให้ประเทศจากแอฟริกาได้ตำแหน่งนี้เช่นกัน²⁷ ประธานาธิบดี Nicolas Sarkozy ของฝรั่งเศสได้ระบุชื่อทั้ง 4 ประเทศในนามของกลุ่ม G-4 ว่าคือผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมในการได้ตำแหน่งสมาชิกถาวร²⁸ สรุปได้ว่า ญี่ปุ่นได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนจากทั้งสองประเทศนี้อย่างแน่นอนหากญี่ปุ่นรวมกลุ่มในนามของ G-4 ต่อไป

สรุปได้ว่า ในบรรดาประเทศ P-5 นี้ มีจำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย ที่สนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้เป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคง ในขณะที่จีนเป็นประเทศที่แสดงการคัดค้านอย่างเปิดเผย หากญี่ปุ่นยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ทางประวัติศาสตร์กับจีนได้ การได้ตำแหน่งเก้าอี้ถาวรของญี่ปุ่นนี้ดูเป็นเรื่องที่ประสบความสำเร็จได้ยากทีเดียว แม้ว่าญี่ปุ่นจะได้รับเสียงสนับสนุนจากทั้ง 4 ประเทศที่เหลือและมีสหรัฐอเมริกาสนับสนุนอย่างเต็มที่แล้วก็ตาม

อุปสรรคสำคัญสำหรับญี่ปุ่นนอกจากการที่จีนคัดค้านแล้ว ยังมีเรื่องการรวมกลุ่มเป็น G-4 ในการเสนอตัวเพื่อเก้าอี้ถาวรด้วย ทั้งนี้ตามที่ญี่ปุ่นได้พยายามรณรงค์หาคะแนนเสียงสนับสนุนจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ ในสหประชาชาติผ่านช่องทางในนามกลุ่ม G-4 นั้น ประเทศ

²⁶ Reinhard Drifte, Japan's Quest for a Permanent Security Council Seat: A Matter of Pride of Justice, น. 142.

²⁷ France at the United Nations. "6 July 2009 UK-French Summit." <<http://www.franceonu.org/spip.php?article3767>>. 23 January 2010.

²⁸ Jakob S. Lund. "Security Council Reform." <<http://www.centerforunreform.org/node/408>>. 30 September 2009.

P-5 บางประเทศกลับไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอที่มาจากกลุ่ม G-4 โดยสหรัฐอเมริกาเห็นว่าข้อเสนอจากกลุ่ม G-4 นั้นเป็นการเพิ่มจำนวนประเทศสมาชิกในคณะมนตรีความมั่นคงที่มากเกินไปและจะทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง ในขณะที่รัสเซียก็ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของกลุ่ม G-4 เพราะไม่เห็นด้วยที่จะให้ประเทศสมาชิกถาวรที่เพิ่มเข้ามานั้นได้สิทธิ veto

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความเป็นไปได้ที่ญี่ปุ่นจะได้เก้าอี้ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงนั้นมีโอกาสน้อยทีเดียวเพราะมีอุปสรรคหลายประการ ประการแรกคือ การปฏิรูปสหประชาชาติและคณะมนตรีความมั่นคงที่จนถึงปัจจุบันนี้ยังหาแนวทางในการปฏิรูประหว่างประเทศสมาชิกไม่ได้ มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ สูงซึ่งส่งผลให้กระบวนการปฏิรูปนั้นยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้แม้ว่าจะมีการหารือในเรื่องนี้มาเป็นระยะเวลากว่า 10 ปีแล้วก็ตาม ประการที่สองคือ การที่จีนซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศ P-5 และมีสิทธิ veto นั้นคัดค้านการได้ที่นั่งถาวรของญี่ปุ่นอย่างเปิดเผยเพราะปัญหาเรื่องหนี้ทางประวัติศาสตร์ระหว่างสองประเทศที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข แต่อย่างไรก็ดีความเป็นไปได้ที่ญี่ปุ่นจะได้เก้าอี้ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงเชื่อว่าจะมีโอกาสเป็นศูนย์ เพราะภายใต้ความขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิกล้วนยังคงเห็นโอกาสในการเจรจาหาแนวทางร่วมกันเนื่องจากทุกประเทศต่างตระหนักดีถึงความจำเป็นในการปฏิรูปสหประชาชาติและคณะมนตรีความมั่นคงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศในศตวรรษที่ 21 และนอกจากนี้เมื่อใดก็ตามที่ญี่ปุ่นสามารถชำระปัญหาหนี้ทางประวัติศาสตร์กับจีนได้ โอกาสที่ญี่ปุ่นจะได้เก้าอี้ถาวรย่อมเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน